

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottságának tizedik ülése
Budapest, 1987. június 27.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottsága 1987. június 27-én Budapesten, a Pedagógus Szakszervezet Vendégházában tartotta meg tizedik tanácskozását. Az ülésen a vezetőség tagjai közül *Jean Perrot* (Franciaország) és *Denis Sinor* (USA) alelnök, valamint *Bori Imre* (Jugoszlávia), *George F. Cushing* (Anglia), *Czigány Lóránt* (Anglia), *Domokos Géza* (Románia), *Hasan Eren* (Törökország), *Futaky István* (NSZK), *Hajdú Péter* (Magyarország), *Kálmán Béla* (Magyarország), *Valentin Kelmakov* (Szovjetunió), *Kibédi Varga Áron* (Hollandia), *Paul Kokla* (Szovjetunió), *Jean-Luc Moreau* (Franciaország), *Nagy Péter* (Magyarország), *Richard Pražák* (Csehszlovákia), *Jan Ślaski* (Lengyelország), *Michael Sozan* (USA), *Szabó Zoltán* (Románia), *Szegedy-Maszák Mihály* (Magyarország) és *Viljo Tervonen* (Finnország) nem tudott részt venni. Meghívott vendégként volt jelen a vezetőség tanácskozásán *Juhász Gyula*, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója, a Magyarságkutató Csoport vezetője.

Bo Wickman elnök megnyitó szavaival köszöntötte a résztvevőket, üdvözölte a vezetőség újonnan megválasztott, most első alkalommal jelen levő tagjait. Megemlékezett arról, hogy a Társaság ebben az évben ünnepelheti megalakulásának tizedik évfordulóját. „Örömmel vehetjük tudomásul, hogy az elmúlt tíz év alatt a Társaság megerősödött és a nemzetközi hungarológia legjelentősebb fóruma lett.” – mondta *Bo Wickman* elnök. Majd néhány szóval méltatta a II. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus eredményességét, s a vezetőség nevében ismételtelen köszönetet mondott a szervezők – elsősorban *Karlheinz Mack* és *Rédei Károly* – munkájáért.

Első napirendi pontként a II. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson elhangzott előadások kiadásáról tájékoztatta a vezetőséget *Jankovics József* főtitkár helyettes. Az előadások kéziratai időben megérkeztek, mindössze hat előadás szövegét nem kapta meg eddig a titkárság. A nagy terjedelem miatt célszerűnek látszik két kötetben megjelentetni az anyagot. Tervek szerint az első kötet tartalmazza majd a 18–19., a második pedig a 19–20. század fordulójával kapcsolatos referátumokat. A kongresszus tematikájában megadott időhatárokhoz közvetlenül nem kapcsolódó egyéb előadások a kisebb terjedelmű első kötet végén kapnak majd helyet. A két kötethez *Moritz Csáky* és *Horst Haselsteiner* ír bevezetőt. A kiadvány nemzetközi szerkesztőbizottságának tagjai: *Moritz Csáky* (Graz), *Horst Haselsteiner* (Bécs), *Klaniczay Tibor* (Budapest), *Rédei*

Károly (Bécs). A szerkesztés, sajtó alá rendezés munkáját — az első kötet már nyomdakész — *Jankovics József, Kósa László, Nyerges Judit és Wolfram Seidler* végzi. A vezetőség örömmel vette tudomásul, hogy a kiadvány anyagi fedezete a Társaság rendelkezésére áll, s hogy a szerkesztőség az első kötetet 1987 szeptemberében nyomdába adja, s így várhatóan 1988 nyarára meg is jelenik. Remélhető, hogy az előadások publikálása gyorsabb lesz, mint az I. kongresszus anyagának esetében.

A III. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előkészületeiről *Ilia Mihály és Balázs Mihály* tájékoztatta a vezetőséget. A bécsi közgyűlésen már beszámoltak arról, hogy Szeged város tanácselnöke és a József Attila Tudományegyetem rektora örömmel vállalta a kongresszus védnökségét, támogatja az előkészítő és szervező munkát. A kongresszus szervezésében és rendezésében az egyetem mellett részt vállalt a József Attila Tudományegyetem Könyvtára, a Somogyi Könyvtár és a Móra Ferenc Múzeum is. A közeljövőben megalakul az előkészítő és a szervező bizottság is. A kongresszus fő témáját (*A régi és az új peregrináció. Magyarok külföldön – külföldiek Magyarországon*) a bécsi közgyűlés egyhangúlag elfogadta, *Kósa László* azonban azt javasolta, hogy a vezetőség módosítson a tematikán, mert úgy véli, hogy a néprajzkutatók és a nyelvészek közül kevesen tudnak majd bekapcsolódni a tudományos munkába. Az előkészítő bizottságnak úgy kellene kidolgoznia a tematikát, hogy minden hungarológiai diszciplínának legyen benne helye. *Imre Samu* szerint a peregrináció fogalmába bele kellene érteni azokat is, akik nem lépték át a határokat, hanem őket lépték át a határok, azaz a szomszédos országokban élő magyarság és a diaszpóra-kutatás is helyet kaphatna az előadások között, azonban arra vigyázni kell, hogy a téma ne válhassék parttalaná. *Balázs Mihály* azt javasolta, hogy a kongresszus témájáról és a főtéma tagolásáról majd az előkészítő bizottság megalakulása után döntsön a vezetőség, tehát legkésőbb az 1988. évi ülésén, amikor már az első körlevél szövegére vonatkozó konkrét előterjesztést is meg kell tenni. A vezetőség megállapodott abban, hogy az első körlevelet és a jelentkezési lapokat legkésőbb 1989 januárjában szét kell küldeni.

Harmadik napirendi pontként *Klaniczay Tibor* főtitkár ismertette *Szirmai Endre* Stuttgartban élő orvosprofesszornak, a Társaság pártoló tagjának ajánlatát egy három évenként kiadásra kerülő díjra. *Szirmai* professzor a titkársághoz eljuttatott levelében a következőket írta:

„a. A díj alapításával hozzá kívánok járulni a hungarológiai kutatások elősegítéséhez és elismeréséhez.

b. A díj három évenként kerülne átadásra.

c. A díj összege 3.000 Márka.

d. Kérem a Társaság tisztelt vezetőségét, hogy határozza meg a díj odaítélésére vonatkozó eljárást.

e. Kérem a Társaság vezetőségét, szíveskedjék megszabni a díj elnyerésének feltételeit.

f. Az összeget el tudom juttatni bárhová, postán, bankon keresztül vagy diplomáciai úton is.

g. A díj bármely országból és bármely népből származó hungarológusnak odaítélhető.

h. A későbbiek folyamán a díj b. vagy c. pontjainak esetleges pozitív változtatása is lehetséges részemről.”

Klaniczay Tibor főtitkár véleménye szerint a díj alapító levelének elkészítéséhez jogászokkal és pénzügyi szakemberekkel kell a továbbiakban konzultálni, de a díj elnyerésének feltételeit és az odaítélésére vonatkozó eljárást a vezetőségnek kell meghatároznia. Ismertette a vezetőséggel a titkárságon kialakult elképzeléseket, s kérte ezek megvitatását, vagy új javaslatokat. Hosszas vita után a végrehajtó bizottság a Szirmai-díj adottságait és feltételeit az alábbiakban rögzítette:

1. A Szirmai-díj összege 3.000 DM, mely három évenként egyszer kerül átadásra.

2. A díj elnyerésének feltétele lehet egyrészt a magyar kultúra illetve történelem valamely eddig ismeretlen vagy lappangó emlékének vagy forrásának feltárása (publikálása), másrészt valamely nemzetközileg elterjedt nyelven (angol, francia, német, olasz, orosz, spanyol) megjelent hungarológiai tárgyú tudományos mű. A hungarológia e téren a legszélesebben értelmezendő.

3. A díjazásra javasolt személy kiválasztása egy a Társaság vezetősége által kijelölt nemzetközi és interdiszciplináris kuratórium feladata. A kuratóriumnak a Társaság végrehajtó bizottságának bármely tagja tehet javaslatot. A kuratórium háromévenként bírálja el a javaslatokat és teszi meg előterjesztését a Társaság végrehajtó bizottságának, mely a végső döntésre jogosult. A kuratórium megbízása öt évre szól. Ötévenként a Társaság új vezetősége a kuratórium személyi összetételét módosíthatja.

4. A díjban bármely ország és bármely nép hungarológusa egyforma eséllyel részesülhet. Megfelelő jelöltek esetén kívánatos, hogy a díjazottak váltakozva kerüljenek ki Magyarországon kívüli és magyarországi kutatókból.

5. A díj pénzügyi adminisztrációjára s a díj kiadásának lebonyolítására a Társaság vezetősége a Német Szövetségi Köztársaságban, Hamburgban 1987. október 1-én megalakult Hungarológiai Központot kéri fel. A díjat kezelő intézmény vezetője hivatalból tagja a kuratóriumnak. Amennyiben a hamburgi Hungarológiai Központot a jövőben bármilyen akadályozná a díj kezelésében, akkor a Társaság végrehajtó bizottsága gondoskodik más hungarológiai intézmény (egyetem, tanszék) felkéréséről.

6. A díj átadására Stuttgartban, vagy a díjat kezelő intézmény székhelyén kerül sor. A díjazott akadályoztatása esetén a díj postán is bárhová eljuttatható.

7. A Szirmai-díj átadására első ízben 1988-ban kerül sor. A kuratórium a Társaság végrehajtó bizottságának 1988. évi ülésére teszi meg első ízben a javaslatát.

8. Amennyiben valamely alkalommal nincs megfelelő jelölt a díjra, a díj odaítélése egy évvel elhalasztható. Ez azonban a díjazás eredeti hároméves ritmusát nem befolyásolja.

9. A Társaság végrehajtó bizottsága köszönettel veszi tudomásul az alapítónak azt a bejelentését, hogy a későbbiek folyamán az 1. pontban írottak pozitív irányú módosítására is sor kerülhet.

A vezetőség egyhangúlag megválasztotta a nemzetközi kuratórium tagjait, elnök: *Rákos Péter* (Prága), titkár: *Jankovics József* (Budapest), tagok: *Wolfgang Veenker* (Hamburg), *Gianpiero Cavaglia* (Torino), *Faragó József* (Kolozsvár), *Juhász Gyula* (Budapest), továbbá egy-egy hamarosan felkérendő művészettörténész és régész szakember. Végül a vezetőség táviratban köszönte meg Szirmai Endre professzornak a hungarológiai kutatómunka érdekében tett nagylelkű felajánlását.

Negyedik napirendi pontként a Hungarian Studies szerkesztési gondjait beszélte meg a vezetőség. 1986-ban *Sinor Dénes* lemondott a nemzetközi szerkesztőbizottság

elnöki tisztéről, s ebben az évben *Voigt Vilmos* is ismételten közölte a végrehajtó bizottsággal, hogy nem vállalja tovább a folyóirat felelős szerkesztői munkáját. A folyóirat gondjai évek óta azonosak: kevés a kézirat, gyenge színvonalúak a fordítások, rossz feltételek között, anyagi megbecsülés nélkül folyik a szerkesztési munka, s főként érthetetlenül lassú a kiadói és a nyomdai átfutási idő. A vezetőség hosszan tárgyalta a lap gyorsabb megjelentetésének technikai lehetőségeit. Többen észrevételezték azt is, hogy nagyon rossz, alacsony határfokú külföldön a Hungarian Studies propagandája, megoldatlanok előfizetési és terjesztési feltételei. *Szabolcsi Miklós* javasolta, hogy a folyóirat alapkoncepcióját is át kellene gondolni, s esetleg a Társaság vállalja magára a Hungarian Studies terjesztését is. Ezt a feladatot azonban a titkárság nem tudja vállalni. Végül a vezetőség elfogadta *Jankovics József* főtítkárhelyettes javaslatát, hogy a Hungarian Studies szerkesztői feladatának ellátására *Szegedy-Maszák Mihályt* kérje fel a végrehajtó bizottság. Az új felelős szerkesztő az 1988-as évfolyamtól veszi át a lapot, a jelenleg nyomdában levő vagy szerkesztés alatt álló évfolyamokat még *Voigt Vilmos* jegyzi. Az Akadémiai Kiadó igyekszik rövidesen felszámolni a folyóiratok publikálásában évek alatt kialakult késését, ezért is remény van a Hungarian Studies újabb számainak gyorsabb megjelenésére.

Nyerges Judit szervező titkár beszámolt a vezetőségnek a taglétszám alakulásáról. A jelenlegi taglétszám 949 fő, nagyobb részük magyarországi (552), 214 nyugati és 183 szocialista országbeli tagja van a Társaságnak. A kongresszus óta eltelt időben 19 fővel emelkedett a Társaság tagjainak száma, elhunyt három tiszteleti tag (*Kardos László, Ligeti Lajos* és *Szabó T. Attila*) és kilenc tag. A vezetőség 1986-os határozata értelmében ebben az évben a titkárság törölte a tagnévsorból azokat a magyarországi tagokat, akik még soha nem fizettek tagdíjat. 1987-ben még több nyugaton élő tag fizetett tagdíjat a bécsi számlára, a tagdíjcsikken gyakori a kézzel írott aláírás, a bank nem minden esetben tudja a befizető nevét azonosítani. Ezért ebben az évben még a nem fizető nyugati tagokat nem törli a titkárság.

Végül a Társaság gazdasági munkájáról, pénzügyeiről szóló beszámolót hallgatta meg a vezetőség. *Visóczki Márta* gazdasági vezető ismertette a költségvetést, a bevételek és kiadások, valamint a II. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus mérlegét. A bevételből finanszírozni tudja a Társaság a kongresszus előadásainak megjelentetését, viszont sokkal jobb is lehetne a Társaság anyagi helyzete, hiszen a tagdíjfizetés még mindig csak 42%-os! A gazdasági vezető köszönetet mondott a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja Irodalmi Szakosztályának a jelentős anyagi támogatásáért, melyből ajándék- és csere-könyveket tud vásárolni a Társaság.

Sivirsky Antal a számvizsgáló bizottság nevében terjesztette a vezetőség elé vizsgálataik eredményét. A számvizsgáló bizottság beszámoltatta a gazdasági vezetőt a vendéglátás és a bécsi kongresszus költségeiről, és részletes kimutatást kért a tagdíjfizetésekről. A bizottság a gazdasági munkát pontosnak, megbízhatónak és nagyon alaposnak tartotta.

Bo Wickman elnök megköszönte a résztvevők aktív munkáját, javaslatait, felhívta a vezetőség tagjainak figyelmét a délutáni ülészakra – melyen a végrehajtóbizottsági ülések történetében először a szervezeti kérdések mellett tudományos vitaülésre is sor került –, majd bezárta a végrehajtó bizottság tizedik ülését.

A hungarológia fogalmának és tárgykörének értelmezése című tudományos ülészakon elhangzott referátumokat e számunkban teljes terjedelmükben közöljük.

Ny. J.